

Početna stranica>Zakonodavstvo i sudska praksa>Nacionalno zakonodavstvo

Valsts tiesību akti

Cipar

Saskaņā ar Kipras Konstitūcijas (Σύνταγμα) 1. pantu „Kipras valsts ir neatkarīga un suverēna prezidentāla republika”, kuras pamatprincipi ir tiesiskums, varas dalīšana izpildu, likumdevējā un tiesu varā, tiesu varas objektivitāte un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošana un aizsardzība. Cilvēktiesības un pamatbrīvības garantē Konstitūcijas II daļa, kas atspoguļo Eiropas Cilvēktiesību konvencijas (ECK) (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων — Ε.Σ.Α.Δ.) principus, bet Konstitūcijas 35. pants nosaka, ka „likumdevējas, izpildu un tiesu varas iestāžu pienākums ir savas kompetences robežās gādāt par šīs daļas noteikumu efektīvu piemērošanu”. Tiesiskumu garantē ne vien Konstitūcijas un tiesību aktu rakstītie noteikumi, bet arī valdības apņemšanās ievērot tai uzliktos konstitucionālos ierobežojumus, nodrošināt likumdevējas varas pieņemto likumu atbilstību Konstitūcijai un tiesu varas neatkarību un objektivitāti.

Tiesību avoti

1. Eiropas Savienības tiesības

Kipra 2004. gada 1. maijā kļuva par pilntiesīgu un vienlīdzīgu Eiropas Savienības dalībvalsti, uz kuru attiecas ES tiesību normas. Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas (Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) judikatūru ES tiesību normām ir lielāks juridiskais spēks nekā dalībvalstu tiesību normām, tostarp valsts tiesību aktiem un Konstitūcijai.

ES tiesību normu augstāko varu pār Konstitūciju garantē Kipras Republikas Konstitūcija, kas grozīta ar Likumu par Konstitūcijas piekto grozījumu (Ο περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος) (Likums Nr. 127(I)/2006), lai skaidri noteiktu, ka ES tiesību normām ir augstāka vara un lielāks juridiskais spēks nekā Konstitūcijai.

Kipra turklāt ir pielāgojusi un saskaņojusi valsts un ES tiesību normas, pieņemot virkni tiesību aktu un vienlaikus atceļot vai grozot daudz valsts tiesību aktu noteikumus, tostarp Konstitūcijas noteikumus, kā minēts iepriekš.

Tādējādi tiesību avots ar augstāko juridisko spēku Kipras Republikā ir ES tiesības, kas ietver gan dalībvalstu pieņemtās normas, t. i., Eiropas Kopienas dibināšanas līgumus, kā arī to protokolus un pielikumus (ar turpmākiem papildinājumiem un grozījumiem), gan Eiropas Savienības institūciju pieņemtos tiesību aktus — regulas, direktīvas un lēmumus. Šeit ietilpst arī ES un trešo valstu vai starptautisko organizāciju starpā noslēgtos starptautiskos konvenciju noteikumi, tiesību vispārīgie principi un pamatprincipi, vispārējās tiesības, starptautisko publisko tiesību vispārīgās normas un Eiropas Savienības Tiesas judikatūra, kas nosaka, ka saskaņā ar tiesību vispārīgajiem principiem cilvēka pamattiesības ir Eiropas *acquis* neatņemama daļa.

2. Kipras Republikas Konstitūcija

Kipras Republikas Konstitūcija ir pieņemta 1960. gadā, kad tika pasludināta Kipras Republika, un saskaņā ar Konstitūcijas 179. pantu tā ir Kipras Republikas pamatlikums. Pēc Kipras pievienošanās Eiropas Savienībai un iepriekš 1. punktā minētajiem Konstitūcijas grozījumiem ES tiesību normām ir lielāks juridiskais spēks nekā iekšējai konstitucionālajai kārtībai un Konstitūcijā iekļautajām normām jābūt saskaņotām ar ES tiesību normām.

3. Starptautiskās konvencijas / līgumi / nolīgumi

Konstitūcijas 169. pants nosaka, ka saskaņā ar Ministru kabineta lēmumu noslēgtām starptautiskām konvencijām, līgumiem un nolīgumiem pēc to oficiālās ratifikācijas un publicēšanas valdības vēstnesī ir lielāks juridiskais spēks nekā valsts tiesību aktiem (izņemot Konstitūciju) un pretrunu gadījumā priekšroka ir attiecīgo starptautisko tiesību aktu normām ar noteikumu, ka pretējā pusē tās piemēro analogiski.

4. Oficiālie likumi

Oficiālos likumus pieņem Pārstāvju palāta (Βουλή των Αντιπροσώπων), kas īsteno likumdevēju varu, un tiem jābūt saskaņā gan ar ES tiesību normām, gan ar Konstitūciju.

Saskaņā ar Konstitūcijas 188. panta noteikumiem Kipras Republikā piemēro tos likumus, kas saskaņā ar šo pantu bija iekļauti likumkrājumā Neatkarības dienas priekšvakarā, ja vien nav citu tiesību normu, kuras pieņemtas atbilstoši likumam, ko piemēro vai pieņem saskaņā ar Konstitūciju, turklāt Kipras Republikā piemēro pēc neatkarības pasludināšanas pieņemtos Pārstāvju palātas (Βουλή των Αντιπροσώπων) likumus.

5. Likumpamatoti akti

Likumpamatoti akti ir normatīvie akti, ko saskaņā ar tām piešķirtajām likumīgajām pilnvarām pieņem izpildvaras iestādes, un tiem jābūt saskaņā gan ar ES tiesību normām un Konstitūciju, gan ar likumiem.

Šīs valsts pārvaldes iestāžu pilnvaras pieņemt papildinošus noteikumus (sekundāros tiesību aktus), lai varētu piemērot un izpildīt likumus, sauc par reglamentējošām pilnvarām, un, lai gan likumdevēja vara Kiprā pieder Pārstāvju palātai, tās piešķir, lai reglamentētu īpašus un vietējas nozīmes jautājumus, kā arī tehniskus un sīki izstrādātus jautājumus.

6. Augstākās tiesas (Ανώτατο Δικαστήριο) judikatūra

Kiprā piemēro doktrīnu, saskaņā ar kuru Augstākās tiesas spriedumi ir saistoši visām zemāko instanču tiesām. Tāpēc Augstākās tiesas spriedumus, kuros ir interpretētas tiesību normas, uzskata par tiesību avotiem.

7. Vispārējās tiesības un taisnīguma principi

Gadījumos, kad nav citu tiesību normu, tiesību avoti ir vispārējās tiesības (*κοινοδίκαιο*) un taisnīguma (*επιείκεια*) principi.

Juridisko instrumentu veidi — apraksts

Rakstītās tiesību normas

Kipras Republikas Konstitūcija.

Oficiāli ratificētas un *Kipras Republikas Valdības Vēstnesī* publicētas ar trešām valstīm noslēgtas starptautiskas konvencijas, līgumi un nolīgumi, kam ir lielāks juridiskais spēks nekā valsts tiesību aktiem ar noteikumu, ka pretējā pusē tos piemēro analogiski.

Saskaņā ar Konstitūcijas 188. panta spēkā esošie likumi, kas atbilstoši šā panta noteikumiem bija spēkā Neatkarības dienas priekšvakarā, ja vien nav citu tiesību normu, kuras pieņemtas atbilstoši likumam, ko piemēro vai pieņem saskaņā ar Konstitūciju. Pēc neatkarības pasludināšanas pieņemti Pārstāvju palātas likumi.

Likumpamatoti akti (noteikumi) (*Κανονιστικές Πράξεις / Κανονισμοί*).

Nerakstītās tiesību normas

Augstākās tiesas, Eiropas Savienības Tiesas un Cilvēktiesību tiesas judikatūra.

Vispārējās tiesības un taisnīguma principi, ja nav citu tiesību normu, kuras pieņemtas atbilstoši likumam, ko piemēro vai pieņem saskaņā ar Konstitūciju.

Normu hierarhija

Pēc Kipras pievienošanās Eiropas Savienībai normu hierarhija Kipras Republikā ir šāda:

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESĪBAS

KIPRAS REPUBLIKAS KONSTITŪCIJA

STARPTAUTISKĀS KONVENCIJAS / LĪGUMI / NOLĪGUMI

OFICIĀLIE LIKUMI

LIKUMPAMATOTI AKTI

AUGSTĀKĀS TIESAS JUDIKATŪRA

VISPĀRĒJĀS TIESĪBAS UN TAISNĪGUMA PRINCIPI

Vispārējās tiesības un taisnīguma principi ir Kipras tiesību avoti, ko piemēro, ja nav citu tiesību normu / institucionālo sistēmu.

Institūcijas, kas ir atbildīgas par normatīvo aktu pieņemšanu

Kipras Republikas Konstitūcijā ir skaidri nodalītas trīs varas. Izpildvaru īsteno prezidents, viceprezidents un Ministru kabinets, tiesu varu — Kipras Republikas tiesas, bet likumdevēja vara pieder Pārstāvju palātai, kas ir valsts augstākais likumdošanas orgāns. Lai gan Pārstāvju palāta ir augstākais likumdošanas orgāns, izpildvarai ir tiesības pieņemt noteikumus, lai varētu piemērot likumus un paredzētu dažādus iespējamus likumu piemērošanas gadījumus. Šis valsts pārvaldes iestāžu pilnvaras pieņemt papildinošus noteikumus, lai varētu piemērot un izpildīt likumus, sauc par reglamentējošām pilnvarām.

Lēmumu pieņemšanas process

Likumdošanas process sākas ar likumprojekta priekšlikuma vai likumprojekta iesniegšanu izskatīšanai. Pārstāvju palātas deputātiem ir tiesības iesniegt likumprojektu priekšlikumus, bet ministri var iesniegt likumprojektus. Visus Pārstāvju palātai iesniegtos likumprojektus un likumprojekta priekšlikumus pirms izskatīšanas plenārsēdē nodod apspriešanai kompetentajā parlamenta komitejā.

Pārstāvju palāta likumus un rezolūcijas pieņem ar klātesošo un balsojušo pārstāvju vienkāršu balsu vairākumu un pēc pieņemšanas nosūta Kipras prezidentam, kurš tos izsludina, publicējot *Kipras Republikas Valdības Vēstnesī*, vai nosūta Pārstāvju palātai otrreizējai caurlūkošanai — ja Pārstāvju palāta nemaina sākotnējo lēmumu, prezidents vai nu izsludina attiecīgo likumu vai, īstenojot savas konstitucionālās tiesības, nosūta to Augstākajai tiesai, kas nolemj, vai attiecīgais likums ir vai nav saskaņā ar Konstitūciju vai ES tiesību normām. Ja tiesa pieņem pozitīvu lēmumu, likumu nekavējoties izsludina, bet, ja tiesas lēmums ir negatīvs, likumu neizsludina.

Likumus iekļauj likumkrājumā pēc publicēšanas *Kipras Republikas Valdības Vēstnesī* vai likumā paredzētajā dienā un var atcelt ar citiem likumiem vai — zināmos apstākļos — automātiski.

Juridiskās datubāzes

Kiprā ir pieejamas šādas juridiskās datubāzes:

[CYLAW](#)

[KIPRAS JURIDISKAIS PORTĀLS](#) (*ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ*)

Vai piekļuve datubāzēm ir bez maksas?

Piekļuve *CYLA*W ir bez maksas. KIPRAS JURIDISKAIS PORTĀLS ir pieejams tikai reģistrētiem lietotājiem.

Īss apraksts

1. CYLAW

CyLaw ir izveidota 2002. gada janvārī kā bezpeļņas datubāze, lai bez maksas sniegtu neatkarīgu juridisko informāciju un nodrošinātu piekļuves Kipras tiesību avotiem saskaņā ar kustību par brīvu piekļuves likumiem, kurā tā piedalās. *CyLaw* datubāzēs ir pieejami Augstākās tiesas un otrās instances ģimenes tiesu spriedumi, sākot no 1997. gada, civilprocesa reglaments un dažādi juridiski raksti un dokumenti.

CyLaw datubāzē iekļauto spriedumu elektroniskās versijas ir sagatavojusi Augstākā tiesa. Datubāzē pieejamo spriedumu teksti ir autentiski — publicēti bez grozījumiem un labojumiem tādā redakcijā, kādā tos pieņēmusi Augstākā tiesa.

2. Kipras juridiskais portāls

Kipras juridiskais portāls piedāvā vienkāršu piekļuves, piemēram, ziņu rakstiem, tieslietu nozarē aktuāliem dokumentiem un rakstiem, kā arī reģistrētiem lietotājiem pieejamu juridisku datubāzi, kurā ietilpst Kipras tiesību aktu (*Νομοθεσία*) un judikatūras (*Νομολογία*) datubāze.

Likumu datubāzē (*Ευρετήριο των Νόμων*) ir visu spēkā esošo un atcelto likumu direktorijs un visu sekundāro tiesību aktu direktorijs. Direktorijs atjaunina ik reizi, kad iznāk valdības vēstnesis.

Judikatūras datubāzes (*Ευρετήριο της Νομολογίας*) dažādie meklēšanas kritēriji ļauj atrast jebkuru tiesas lēmumu.

Saites

[Ģenerālprokuratūra](#) (Ģenerālprokuratūra)

[Augstākā tiesa](#)

[Pārstāvju palāta](#) (*Βουλή των Αντιπροσώπων*)

Lapa atjaunināta: 11/03/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.